

Valtiovarainministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35 a §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 309/2022) täydentämisestä

Esitysluonnoksessa ehdotetaan täydennettäväksi eduskunnalle 24.11.2022 annettua hallituksen esitystä laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35 a §:n muuttamisesta (309/2022). Hyvinvointialueiden rahoituksesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset uudesta hyvinvointi-alueiden rahoituksen määräytymistekijästä, yliopistosairaalisästä. Esityksen tarkoituksena on parantaa rahoituksen oikeudenmukaista kohdentumista yliopistollisista sairaaloista aiheutuviin kustannuksiin.

Yliopistosairaalisän perusteella kohdennettava rahoitus otettaisiin huomioon hyvinvointialueiden laskennallisessa rahoituksessa vuodesta 2024 lukien. Yliopistosairaalisän osuus hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon koko maan rahoituksesta olisi 0,556 prosenttia, mikä vastaa vuoden 2022 tasossa 116 miljoonaa euroa.

Yliopistosairaalisän perusteella määräytyvä rahoitus kohdennettaisiin yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille niiden asukasmäärän perusteella.

Hyvinvointialueiden koko maan rahoituksen tasoon lisättäisiin vuodesta 2024 edellä mainittu yliopistosairaalisän rahoitusosuus, jonka valtio rahoittaisi kokonaan.

Yliopistosairaalisän perusteella kohdennettava rahoitus otettaisiin huomioon myös hyvinvointialuekohtaisissa siirtymätasauksissa vuodesta 2024 lukien.

Yliopistosairaalisän rahoittamiseksi rahoitukseen lisättävää osuutta ei kuitenkaan otettaisi siirtymätasauksen laskennassa huomioon siltä osin, kun se korottaa siirtymätasauslisien ja vähennysten erotuksen perusteella hyvinvointialueille asukaskohtaisesti jaettavaa määrää. Näin lisärahoitus kohdentuisi kokonaisuudessaan vain yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille, eikä jakautuisi osittain myös muille alueille.

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua esitysluonnoksesta

Sosiaali- ja terveysministeriö viittaa hyvinvointialueiden rahoituslain muuttamista koskevaan aiempaan lausuntoonsa 5.10.2022 ja toteaa, että esitys rahoituksen yliopistosairaalisästä on perusteltu. Näin tunnistetaan yliopistollisen sairaalan ylläpitovelvoite kustannuksiin vaikuttavana olosuhdetekijänä ja turvataan yliopistosairaaloita ylläpitäville alueille rahoitus riittävästi ja oikeudenmukaisesti. Ilman muutosta on vaarana, että kyseiset alueet joutuvat kattamaan yliopistollisten sairaaloiden tehtävistä aiheutuneet korkeammat kustannukset palvelujen rahoituksesta.

Esitettyä rahoituksen tasoa voi pitää oikean suuntaisena. Taustalla on THL:n tutkimuksessa esitetty yliopistosairaaloiden aiheuttamat lisäkustannukset ylläpitäville alueille. Tätä kustannustasoa on sovellettu rahoituslain reunaehtoihin huomioiden rahoituksen muut määräytymistekijät. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa kuitenkin, että esitys on muuttunut siltä osin merkittävästi, että rahoitus tulee nyt siirtyvien kustannusten päälle. Aiemmassa esitysluonnoksessa kustannuksia vastaava rahoitus oli jo kunnilta siirtyvissä kustannuksissa ja

kyse oli alueiden välisestä tarkoituksenmukaisemmasta rahoituksen kohdentumisesta. Korjatun esityksen myötä luovutaan kustannusneutraalista siirtymästä.

Rahoituksen kohdentamista yliopistosairaalaa ylläpitävän väestön perusteella sosiaali- ja terveysministeriö pitää perusteltuna aiemmassa lausunnossaan tuomien tekijöiden perusteella. Sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että tutkimuspohjaa pitäisi pyrkiä tulevaisuudessa täydentämään niin, että yliopistosairaaloiden kustannustekijät saataisiin eriteltyä tarkemmin.

Rahoituslain 35§:n esitettäviä muutoksia voidaan pitää perusteltuina. Näin rahoitus kohdentuu tarkoituksenmukaisesti eikä synny kaksinkertaista rahoitusta.

Lait sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja terveydenhuoltolain 60 §:n muuttamisesta sekä erikoissairaanhoidon lain 28 ja 29 §:n kumoamisesta tulevat voimaan 1. tammikuuta 2023. (HE 305/2022 vp; EV 217/2022 vp). Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiin on lisätty säännökset, joilla täsmennetään ja vahvistetaan yliopistollisen sairaalan nykyisiä tehtäviä ja vastuuta erikoissairaanhoidon palveluissa sekä koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan liittyvissä ja muualla lainsäädännössä määritellyissä tehtävissä. Yliopistosairaalakriteerin lisääminen olosuhdetekijänä rahoitukseen on perusteltua, kun yliopistollisten sairaaloiden toiminta jatkuu nykyisen kaltaisena ja kun yliopistollisten sairaaloiden tehtävät on vielä täsmennetty lainsäädännössä.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että yliopistollisten sairaaloiden toimintaa ja taloutta seurataan jatkossa tiiviisti muun muassa osana ministeriöiden, hyvinvointialueiden ja yhteistyöalueiden välisiä neuvotteluja. Yliopistollisten sairaaloiden toimintaa ja taloutta voidaan tarvittaessa ohjata myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain valtuuttamalla valtioneuvoston asetuksella hyvinvointialueiden yhteistyösopimusten sisällöstä ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella hyvinvointialueiden välisten kustannusten korvauksista.

Strategiajohtaja

Pasi Pohjola

Neuvotteleva virkamies

Antti Väisänen

Jakelu

Valtiovaraministeriö